Покрајински завод за заштиту природе

ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ У ФУНКЦИЈИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА

Војводина скоро у целини припада Панонском биогеографском региону, у коме преовлађују културни типови предела, значајно измењени људским активностима. Од антропогених подручја доминирају пољопривредне површине, 74,5% њене површине налази под културама. Описано стање је последица развојне стратегије региона током претходна два века, са основним циљем повећања пољопривредних површина. Природна вегетација степских и шумских предела је скоро у потпуности уништена, а одводњавањем су смањена некада пространа влажна станишта. Све веће површине под монокултурама у којима се спроводе интензивне агротехничке мере заједно са арондацијом и комасацијом земљишта, довеле су до униформи-зација предела. Нестанак малих парцела под различитим усевима и међама, шумарцима између њих, огледа се у смањењу бројности врста, међу њима и ситне пернате и срнеће дивљачи. Подизањем шумских монокултура, одстрањивањем "споредних" врста дрвећа, као и претварањем шума од разнодобних у једнодобне (практично једно-спратне), такође се погоршавају услови за опстанак дивљачи.

Еколошка мрежа у функцији побољшања квалитета ловишта

Расцепканост и изолација остатака природних станишта доводи у питање опстанак угрожених и строго заштићених врста у Војводини, а има негативне последице и по ловну дивљач. Комуникација међу субпопулацијама је отежана, а дивљач је додатно угрожена недостатком места за заклон, размножавање и исхрану. Посебно је отежано осамостаљивање младих јединки у потрази за сопственом територијом. Повезивање изолованих станишта преко еколошких коридора је од суштинског значаја за опстанак дивље фауне у Војводини, а самим тим и ловне дивљачи.

Већина врста ловне дивљачи може да користи релативно блиске остатке станишта (ливаде, шумарци и сл.) који формирају низ између великих стаништних комплекса. Овај тип коридора се назива "stepping stone" и омогућава дуже или краће задржавање током дневних или сезонских миграција. Такозвани линеарни коридори, који представљају непрекидан појас вегетације служе за кретање ситних врста као што су водоземци, гмизавци, ситни сисари или бескичмењаци. Иако нису неопходни за кретање ловне дивљачи, ови појасеви вегетације могу да се формирају и као ремизе за дивљач. Уређење предела у правцу побољшања квалитета ловишта у складу је са међународним стандардима заштите природе. За крупне представнике фауне шума и за дивљач којима су потребни већи заклони, треба обезбедити коридоре који ће се састојати од већих комлекса шума сложене структуре које су повезане појасевима високог зеленила (шикаре, живице, монокултуре са сложеним рубним појасом).

Формирањем заштитног појаса са циљем смањења дифузног загађења са обрађених површина и ерозије, побољшава се квалитет воде. Формирањем заштитног појаса који садржи и травну вегетацију и вишеспратно високо зеленило настају станишта која користи и дивљач као појило и место одмора и заклона.

Агро-еколошке мере

У припреми за чланство у ЕУ доношење Националног агро-еколошког програма представља централни део Плана националног руралног развоја. Агро-еколошке мере су једине обавезне мере које се морају укључити у руралне развојне програме. Субвенције или пореске олакшице су предвиђене за очување традиционалних видова коришћења пољопривредног земљишта, побољшање животне средине и руралног окружења, као и за заштиту биодиверзитета, вредних и еколошки осетљивих подручја.

На простору еколошке мреже, ово се посебно односи на увођење органске пољопривреде, побољшање конвенционалних видова пољопривредне производње (правилним руковањем стајњаком, планирањем ђубрења и коришћења пестицида, поштовањем принципа плодореда), подизање и одржавање пољозаштитних појасева и међа, спровођење испаше у складу са карактеристикама и капацитетом пашњака итд.

Одрживи туризам и еколошка мрежа

Заштићена подручја Војводине су очувала своје природне карактеристике захваљујући досадашњем смањеном утицају човека, а на њима су опстале врсте и станишни типови који не подносе негативне утицаје присуства људи или изградњу инфраструктуре неопходне за развој туризма. Зато развој одрживог туризма захтева детаљну анализу рањивости природног добра. Мере и режими заштите природног добра утврђени су законским актима у којима се зонацијом природног добра одређују могућности коришћења простора. За развој туризма најповољнија су подручја под режимом заштите трећег степена и заштитна зона, која заузима прелазни положај између антропогеног окружења и природних станишта.

Откупом површина од приватника или заменом површина у приватном и државном власништву за ревитализацију треба обезбедити простор за стварање заштитних појасева унутар еколошке мреже. Ревитализована подручја могу обезбедити простор за рекреацију и еко-туризам. Тако би се створио предуслов за укључивање локалних заједница у опремање и одржавање објеката у рекреационим областима и омогућити им стварање прихода на подручју заштићеног добра.

Назив пројекта: Примена принципа одрживог коришћења подручја значајних за очување биодиверзитета у оквиру еколошке мреже у АП Војводини;

Носилац пројекта: Покрајински завод за заштиту природе (2011. год.)

Финансијска подршка реализацији пројекта:

РЕПУБЛИКА СРБИЈА ФОНД ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
Фонд за заштиту животне средине

Покрајински секретаријат за заштиту животне средине и одрживи развој